

Tips och råd

Om trygghet och säkerhet för dig som är
förtroendevald i Huddinge kommun

Huddinge

Tips och råd

Om trygghet och säkerhet för dig som är förtroendevald i Huddinge kommun.

Broschyren och checklistorna finns även tillgängliga i PDF-format på politikerwebben

Om du vill återanvända innehållet i denna broschyr måste du ha Huddinge kommuns tillstånd.

Huddinge kommun, trygghets- och säkerhetssektionen,
april 2024.

Tips och råd

Det kan hända dig! Det går inte att förutse om du kommer bli drabbad av hot eller våld, men det finns mycket du kan göra för att vara väl förberedd. Med hjälp av grundläggande säkerhetstips och ditt eget sunda förnuft kan du skydda dig själv och ta ansvar för din egen säkerhet.

Har du som förtroendevald frågor om en situation eller generellt undrar över något ska du höra av dig till din gruppledare.

I din roll som förtroendevald finns det risk för att du utsätts för otillåten påverkan vilket innefattar trakasserier, hot eller i värsta fall våld. Varje år blir ett antal förtroendevalda utsatta för trakasserier och hot i olika former. Riskerna ökar i samband med en ökad exponering i massmedia eller när till exempel känsliga frågor behandlas.

Vi som arbetar med säkerhetsfrågor i kommunen vill med denna handledning ge dig konkreta råd:

FÖRE: Hur du kan förebygga trakasserier, hot och våld.

UNDER: Vad du kan eller bör göra om du hamnar i en akut situation.

EFTER: Vad du kan eller bör tänka på efter en inträffad händelse.

I vägledning finns checklistor som kan användas som ett stöd i arbetet med att förebygga och hantera oönskade situationer. Ingen händelse är den andra lik, därför går det inte att fastställa ett exakt arbetsförlopp. Det är situationen som styr vilka åtgärder som måste vidtas. Se därför checklistorna som ett stöd och som en minneslista.

Kontaktuppgifter till trygghets- och säkerhetssektionen hittar du på baksidan av denna broschyr.

Vem ansvarar för vad?

Kommunens säkerhetspersonal hjälper till med:

- Information, utbildning, rådgivning och stöd.
- Sammanställning av hot, trakasserier och brottsliga handlingar.
- Samordning och fungerar som länk mellan partierna, Polismyndigheten samt andra aktörer.

Tveka inte att höra av dig om du har frågor, eller på något sätt blivit utsatt för hot, trakasserier eller brottsliga handlingar.

De politiska partierna:

Er medverkan till en trygg och säker valrörelse samt mandatperiod är viktig. För att nå ut till partierna med säkerhetsinformation ser vi gärna att partierna utser en kontaktperson vars uppgifter är bland annat:

- Vara kontaktperson när det gäller säkerhetsinformation till partigruppen.
- Vara uppmärksam på enskilda politikers hotbild.
- Informera om möten med riskfylld karaktär.

Polismyndigheten har bland annat följande ansvarsområden:

- Säkerställa mötesfriheten och deltagarnas säkerhet genom synlighet, samt i förekommande fall genom öppet ingripande, platsbevakning och tillsyn vid möten.
- Samverka med kommunens säkerhetspersonal.
- Utföra hotbildsanalyser.
- Brottsutredningar.
- Ingripa vid akuta situationer.

FÖRE

Hur du kan förebygga trakasserier, hot och våld

Många risker kan förebyggas genom kunskap och medvetenhet. Hot, trakasserier med mera kan framkalla stress och oro hos den som blir utsatt.

Det är därför viktigt att vara mentalt förberedd på de risker som du kan utsättas för och har kunskap om vad du ska göra om något skulle inträffa.

Om du har utsatts för ett allvarligt hot görs en hotbilda-bedömning av polisen eller utav kommunens säkerhetspersonal. Åtgärder vidtas beroende på vad som hänt och den bedömda hotbilden. Kommunen har möjlighet att vid behov gå in med skyddsåtgärder.

Undvik att kommentera din personliga säkerhet eller olika säkerhetslösningar vid kontakt med massmedia, och i sociala medier.

Otillåten påverkan-definitioner av begrepp

- **Trakasserier** omfattar ett brett spektrum beteenden av stötande karaktär med avsikt att uppröra och störa. Trakasserier avser bland annat ofredande, förtal, förolämpning, bedrägeri, ryktesspridning, kränkande uttalanden, upprepade telefon- och brevkontakter. Stalking (brottsrubricering olaga förföljelse) innebär upprepade förföljelse eller trakasserier från samma person.
- **Hot:** Tillkännagivande eller varning med ord att man ämnar vålla någon obehag eller skada.
- **Våld:** Att fysiskt angripa eller psykiskt trakassera en person, vanligtvis med avsikt att skada, skrämja eller förstöra.
- **Otillåten påverkan:** Har till syfte att få dig som förtroendevald att agera eller inte agera på ett visst sätt, mot din egen vilja. Innefattar förutom begreppen ovan, skadegörelse och korruption i form av otillbörliga erbjudanden.

Att tänka på kring hot och trakasserier

Polisanmäl alltid! Se sidan 8.

Brev

När det gäller skickade brev som innehåller hot är det viktigt att tänka på följande:

- Lägg brevet i en plastficka för att säkra eventuella spår.
- Notera tidpunkt och ankomstdag.
- Gör en polisanmälan.
- Kontakta kommunens säkerhetspersonal.

E-post/SMS/Sociala medier

All form av elektronisk kommunikation lämnar osynliga spår efter sig, gör därför följande:

- Spara meddelandet eller ta en skärmbild.
- Notera datum och tidpunkt när du mottog eller upptäckte meddelandet.
- Besvara inte meddelandet.
- Gör en polisanmälan.
- Kontakta kommunens säkerhetspersonal.

Telefonsamtal

Åtgärder vid hotfulla telefonsamtal:

- Lyssna uppmärksamt och avbryt inte den som ringer.
- Försök spela in och dokumentera hotsamtal.
- Notera exakt tidpunkt, bakgrundsljud, kön, ålder, accent och liknande.
- Gör en polisanmälan.
- Kontakta kommunens säkerhetspersonal

Att tänka på kring säkerhet

Generella tips för bostaden

- Hur ser dina fönster och dörrar ut hemma? Typ av lås? Fönsterlås höjer säkerheten, liksom balkongdörrar låsta från insidan. Det förutsätter dock att nyckeln inte sitter kvar i låset.
- Dörrkik med vidvinkelfunktion bör monteras på entrédörr.
- Installera ett inbrottslarm som detekterar på samtliga våningsplan.
- Lämna inte nycklar ”dolda” utanför hemmet, lämna hellre extra nyckel till en betrodd granne eller kollega.
- Lär känna dina grannar, tillsammans kan ni hålla uppsikt över varandras bostäder och närområden. Var uppmärksam på avvikande och oväntade förändringar.
- Du bör ha en brandvarnare på varje våningsplan i ditt hem. Testa dina brandvarnare regelbundet och byt ut batterier när det behövs.
- Lär barnen hur brandvarnare och inbrottslarm låter, samt hur de ska agera om det larmar. Ha gärna brandsläckare och brandfilt i närheten av köket och se till att alla i familjen vet hur de används.
- Alla i familjen bör veta hur de ska agera vid samtal och besök från okända.

Tips vid semester

- Använd timers till belysning och eventuell radio som går på och av med olika mellanrum. Timers till TV bör undvikas på grund av brandrisken.
- Se till att någon tar hand om posten och andra leveranser.
- Utveckla grannsamverkan.
- Om möjligt, be en granne eller vän parkera en bil på din uppfart.
- Se till att gräsmattor klipps sommartid precis innan du lämnar och att någon gör det om du ska vara borta en längre tid.
- Vintertid, se till att någon granne skottar, alternativt promenerar ett par gånger mellan gatan och dörren.
- Se till att försäkringar är giltiga.
- Undvik överdriven städning, låt det se ut som om du är hemma.
- Se över lås och larm.

På arbetet (vid en eventuell förhöjd hotbild)

Se över säkerheten i anslutning till din arbetsplats.

- Kontrollera dina besökares identitet och deras ärende. Glöm inte att ta hänsyn till de begränsningar som följs av offentlighetsprincipen.
- Informera berörda medarbetare om den aktuella situationen och förutsättningarna innan mötet eller evenemanget startar.
- Undvik att ta emot okända besökare i enrum.
- Eskortera besökarna i lokalen och lämna inte obehöriga utan uppsikt.
- Se upp med kvarglömda väskor och annat som kan innehålla farliga föremål.
- Var uppmärksam på onormala och oväntade förändringar i anknytning till arbetsplatsen.

UNDER

Vad du kan eller bör göra i en akut situation

Alla brott går inte alltid att förebygga. Trots en bra förberedelse kan du någon gång hamna i en hotfull situation. Även om det kan vara svårt att veta hur du kommer att reagera, är det viktigt att vara så mentalt förberedd som möjligt för att på bästa möjliga sätt hantera den uppkomna situationen.

Om du upplever en situation obehaglig eller hotfull, tänk på att:

- Behålla lugnet. Uppträd lugnt och samlat. Nedvärdera inte personen.
- Försök att lugna ner den som hotar, vänd inte ryggen mot personen.
- Låt en upprörd person få ”prata av sig” Argumentera inte, det kan fungera lite som en brasa. Utan mothugg får elden inget bränsle och slocknar.
- Lämna alltid en väg ut för angriparen. Då ökar chansen att hen smiter eller ger upp i stället för att ta till våld.
- Försök hålla avstånd med hjälp av naturliga hinder mellan dig och personen. Vid behov ta dig till säker plats.
- Försök att uppmärksamma andra på situationen för att få hjälp.
- Larma vid behov så snart det kan ske utan risk till SOS 112 eller med överfallslarm.
- Notera tidpunkt för händelsen. Ålder, kön, accent, klädsel, kroppsform och liknande som kan underlätta identifiering av personen.

Om hotet övergår till handling:

- Ta skydd.
- Påkalla hjälp.
- Försök att ta dig ifrån platsen.
- Försvara dig! Använd det våld som krävs för att försvara dig eller rädda liv. Värdeföremål går att ersätta, men inte ditt liv!
- Dokumentera händelsen snarast: tid, plats, orsak och åtgärder. Gör en polisanmälan.

EFTER

Läkarbesök

Det är av stor vikt att eventuella skador som uppstått i en hot- och våldssituation dokumenteras via besök hos läkare. Alla sjukintyg i ärendet ska ingå i den efterföljande dokumentationen.

Vid polisanmälan

Trakasserier, hot eller våld ska alltid polisanmälas och rapporteras in i KIA, Kommunernas informationssystem om arbetsmiljö.

- Begär att polisen ska göra din anmälan åtkomstskyddad. Detta innebär att dina personuppgifter är sekretessbelagda under förundersökningen.
- Kom ihåg att i din anmälan inte ange din privata hemadress, utan arbetets eller partiets adress.
- I KIA ska polisens diarienummer skrivas in. Texten ska i övrigt avpersonifieras, då systemet används för informationsutbyte av andra kommuner.
- Radera inte hot som du får via internet/SMS m.m. Polisen behöver dem i digital form för att kunna spåra vilken utrustning de har skickats ifrån.
- Kontakta kommunens säkerhetspersonal.

När du använder sociala medier, mobiltelefon etcetera, tänk på att:

- Beskriva vad du gjort, inte ska göra.
- Aldrig berätta om andra; närstående, barn, förtroendevalda, hus, etc.
- Stäng av platstjänster på mobil, laptop och surfplatta motsvarande.
- Välja vem som ser vad.
- Tänk på att foton kan vara koordinat-taggade.
- Var restriktiv med anslutning och användande av öppna trådlösa nätverk då all information som skickas och tas emot kan läsas av andra.
- Byt pinkoder och lösenord ofta, använd versaler, gemener, siffror och specialtecken. Ha inte samma lösenord eller koder till din privata som till tjänstedator eller tjänstemobil motsvarande.

Misstänkta försändelser

Allmänt

Oavsett om det föreligger en hotsituation eller inte bör man alltid vara observant över vissa tecken på inkommande brev och paket. Särskild uppmärksamhet skall givetvis gälla om hot inkommit eller en förhöjd beredskap gäller.

Vad är en misstänkt försändelse:

- Brev eller paket från en avsändare som du inte känner igen eller där avsändare saknas helt.
- Brev eller paket som har adressat som är felstavad, felaktig eller där man försökt klippa ihop lämpliga bokstäver.
- Brev eller paket som är ojämna i sitt format, tyngre i ena ändan, missfärgade eller på annat sätt verkar ”fel”.
- Brev eller paket som har fuktskador, konstig lukt, fettfläckar eller kristaller på omslagets yta.
- Brev eller paket som är tejpad eller omslagna på ett överdrivet sätt.

Åtgärder vid kontakt med misstänkt försändelse

OBS! Det som avviker från de normala försändelserna skall man vara observant på:

- Försök aldrig öppna. Om möjligt isolera den misstänkta försändelsen i en tät försluten plastficka eller dylikt.
- Vid misstanke om att du fått farligt ämne på kroppen: Skölj av dig och uppsök omedelbart sjukvård.
- Agera så att ingen kommer till skada. Förbered utrymning vid behov.
- Notera vilka som hanterat försändelsen, tidpunkt och hur den levererats.
- Tillkalla polisen via SOS 112.

Bombhot

Behåll ditt lugn, var vänlig, avbryt inte den uppringande, lyssna noga och försök att föreställa dig personen. Om möjligt spela in/spåra samtalet.

Fråga personen som ringer om:

- När kommer bomben att explodera? När ska hotet genomföras?
- Var finns bomben eller hotet just nu?
- Hur ser den ut- vilken typ av bomb är det?
- Mot vem eller vad riktas hotet mot?
- Varför hotar ni?
- Vad heter ni eller vad representerar ni?

Var personens språk:

Vältaligt ☐ Uppläst meddelande ☐ Dialekt ☐ Brytning ☐
Otrevligt ☐ Osammanhängande ☐ Oförnuftigt ☐ Inspelat ☐

Var personens röst:

Arg ☐ Lugn ☐ Stammande ☐ Förställd ☐ Harklar ☐
Gråtande ☐ Bekant ☐ Skrikande ☐ Normal ☐ Nasal ☐

Hördes det något bakgrundsljud?

Maskinljud ☐ Gatuljud ☐ Krasande ☐ Djurläten ☐ Röster ☐
Långdistans ☐ Havsljud ☐ Husslammer ☐ Tomt ☐ Mobiltelefon ☐
Motorljud ☐ Skogsljud ☐ Utomhus ☐ Kontorsmaskiner ☐ Musik ☐
Andra ljud: _____

Var personen: Man ☐ Kvinna ☐ Ung ☐ Gammal ☐

Hur uttrycktes hotet och hur löd hotet? _____

Verkar den uppringande ha kännedom om lokalerna och/eller personerna?

Ja ☐ Nej ☐

Samtalets längd: _____

Till vilket nummer kom samtalet? _____

Ifrån vilken nummer kom samtalet? _____

Checklista vid möten

Före mötet (planera)	Har beaktats	Skall åtgärdas	Ej aktuellt
A. Riskbedömning	☐	☐	☐
B. Medhjälpare/kollega på plats. Undvik ensamarbete. Prata ihop er innan mötet hur ni kan hantera uppkomna situationer och vem som gör vad.	☐	☐	☐
C. Lokal polis underrättad	☐	☐	☐
D. Platsen för mötet/talarplats. Smidig väg till och från talarplatsen, inga åskådare bakom ryggen, fysiskt hinder eller funktionär i utrymmet mellan talare och publik.	☐	☐	☐
E. Larmmöjlighet. Fulladdad mobiltelefon, bestäm vem som larmar till vilket nummer, möjlighet till snabb hjälp etc.	☐	☐	☐
F. Transport till och från mötet. Parkera bilen för att underlätta smidig ankomst och avfärd. Taxi sällskap till och från etc	☐	☐	☐
Under mötet (genomföra)	Har beaktats	Skall åtgärdas	Ej aktuellt
A. Ge akt på stämningen.	☐	☐	☐
B. Om något händer. <i>Se information sidan 8.</i>	☐	☐	☐
Efter mötet (följa upp och förbättra)	Har beaktats	Skall åtgärdas	Ej aktuellt
A. Om polis är underrättad. Kontakta dem och berätta att aktiviteten är avslutad.	☐	☐	☐
B. Om något hänt. Se till att den drabbade inte lämnas ensam. Prata igenom händelsen.	☐	☐	☐

Se information sidan 7.			
C. Utvärdera. Vad gick bra/kan förbättras?	☐	☐	☐

Riskbedömning vid möten/eventemang

Hög eller förhöjd risk

Blir svaret förhöjd risk på någon fråga kontakta kommunens säkerhetspersonal vid behov.

Blir svaret hög risk kontakta alltid kommunens säkerhetspersonal.

Risikfaktorer	Nej	Osäkert	Ja
A. Kan mötet/eventemanget dra till sig ett intresse från grupper eller individer som utgör en särskild risk för hot och våld eller som på något annat sätt och kan vara ute efter att störa mötet? Om JA, vilken (exempelvis vänster- eller högerextremistisk grupp, djur- eller miljörättsaktivister, religiösa extremister, kriminellt nätverk/gäng etc.)? Kommentar:			
B. Finns det risk för överförda hotbilder? Medverkar personer/grupper som har en hotbild riktad mot sig? Kommentar:			
C. Pågår andra evenemang i närheten som kan påverka bedömningen (demonstrationer, möten med mera)? Kommentar:			
	Lågt	Förhöjd	Hög
D. Arrangörens bedömning av hotbild utifrån. Stämningssläge, media rapportering, antal deltagare, övrig information m.m. Kommentar:			

E. En sammanfattande bedömning av risker för mötet. Kommentar:			
--	--	--	--

Incidentmall

Mallen kan användas av både den som blivit utsatt eller kollega till drabbad. Lämna svaren på frågorna till er kontaktperson i säkerhetsfrågor eller direkt till oss som arbetar med säkerhet i kommunen. Informationen underlättar bedömning av eventuell hotbild samt det förebyggande arbetet.

Incidentmallen finns att ladda ner på politikerwebben.

[illegible]

Mer information

- *Personlig säkerhet*
Säkerhetspolisens skrift som finns att ladda ner på www.sakerhetspolisen.se
- *Att förhindra och hantera incidenter mot förtroendevalda*
BRÅ:s skrift som finns att ladda ner på myndighetens hemsida: www.bra.se
- *Att hantera hot, hat och våld mot förtroendevalda*
SKR:s skrift som finns att hämta på www.skr.se

Kontakt

Hör gärna av dig till oss på trygghets- och säkerhetssektionen om du har frågor. Du når oss via mejl på denna adress: trygghet@huddinge.se